

Till Justitiedepartementet
via
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: Enheten för familjerätt och
allmän förmögenhetsrätt via
ju.L2@regeringskansliet.se

Remiss avseende Bodelning och betänketid – en effektivare process (SOU 2025:121) (ert diarienummer Ju2026/00190)

Nacka tingsrätt har beretts tillfälle att lämna synpunkter på innehållet i betänkandet. Tingsrätten ser generellt positivt på förslagen som syftar till att säkerställa en välfungerande, effektiv och rättssäker ordning för personer som vill separera och att motverka ekonomiskt våld.

Utifrån de intressen som domstolen har att bevaka har tingsrätten följande synpunkter på det remitterade förslaget.

Skattesekretess i allmän domstol

Tingsrätten noterar att bodelningsförrättaren enligt betänkandet ska få rätt att inhämta uppgifter om förmögenhetsförhållanden från andra än makar och att det kan röra uppgifter som omfattas av sekretess enligt 27 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. I den fortsatta beredningen får gärna uppmärksammas hur uppgifter som omfattas av s.k. skattesekretess kan komma att hanteras i allmän domstol och under vilka omständigheter uppgifterna kan omfattas av sekretess där. Frågan berörs enbart kortfattat i betänkandet (s. 262).

Vissa beslut av bodelningsförrättaren ska kunna verkställas

Nacka tingsrätt handlägger bland annat alla överklaganden av Kronofogdemyndighetens beslut om utsökning och annan verkställighet där gäldenären är bosatt i Stockholms län eller utomlands. Mot den bakgrunden framförs följande synpunkter.

Inledning

Enligt förslaget till lag om ändring i 3 kap. 1 § utsökningsbalken kommer bodelningsförrättarens bodelningsbeslut och beslut om förskott av bodelningslott, samt bodelningsavtal som är fastställt av en bodelningsförrättare, att utgöra exekutionstitlar om de innehåller en förpliktelse.

Att bodelningsförrättarens beslut ska kunna verkställas ställer höga krav på beslutets utformning. Det gäller särskilt eftersom det enbart är förpliktelser som inte är villkorade som ska utgöra exekutionstitlar. Att sådana beslut är

korrekt utformade är en förutsättning för en effektiv utsökningsprocess. I det fortsatta lagstiftningsarbetet får det gärna lämnas konkreta exempel på hur verkställbara förpliktelser kan utformas. Det skulle underlätta för såväl bodelningsförrättarna som för Kronofogdemyndigheten och domstolarna.

Beslut om förskott av bodelningslott

Enligt förslaget till 17 kap. 32 § lag om ändring i äktenskapsbalken ska bodelningsförrättarens beslut om förskott av bodelningslott få prövas av domstolen endast i samband med klander av bodelning. Samtidigt ska sådana beslut utgöra en exekutionstitel.

En grundläggande princip vid verkställighet är att varken Kronofogdemyndigheten eller tingsrätten har rätt att ompröva en exekutionstitel. Invändningar mot en exekutionstitel, vilka rör förhållanden som hänför sig till tiden före dess meddelande, prövas därmed inte i utsökningsärenden. Högsta domstolen har dock uttalat att utrymmet för att vägra verkställighet inte är fullt lika begränsat om exekutionstiteln inte kan angripas på något annat sätt än i form av en invändning mot verkställighet, och beslutet framstår som uppenbart oriktigt (se NJA 2011 s. 849 och jfr NJA 2006 s. 657). Ett beslut om förskott av bodelningslott kan visserligen överklagas enligt betänkandet, men först i samband med klander av bodelning. Det innebär att utmätning kan komma ske innan gäldenären haft möjlighet att klaga på den exekutionstitel som ligger till grund för verkställighet.

Tingsrätten har ingen erinran mot de skäl som anges för att beslut om förskott av bodelningslott inte ska få överklagas särskilt. Med hänvisning till de svårigheter som kan uppstå vid en parallell process om verkställighet bör frågan emellertid övervägas närmare. Utsökningsprocessen, liksom bodelningsförrättningen, är summarisk och det bör undvikas att frågor som egentligen ska prövas i sak i stället blir föremål för prövning i samband med verkställighet.

Fråga om inhibition i klanderprocessen

Tingsrätten anser även att det finns skäl att fortsatt överväga om domstolen i klanderprocessen ska kunna inhibera bodelningsförrättarens beslut. Enligt förslaget ska detta inte vara möjligt och det förs fram goda skäl för det ställningstagandet. Bodelningsförrättningen är emellertid summarisk och beslutet kan komma att ändras i domstol. Utmätt egendom får visserligen enbart under vissa omständigheter säljas, och utmätta medel betalas ut, innan exekutionstiteln vunnit laga kraft. Ett beslut om utmätning är trots det ingripande för den enskilde.

Domstolen kan förordna om inhibition av verkställigheten i utsökningsprocessen (se 18 kap. 12 § utsökningsbalken). För att minimera risken för parallella processer, eller att prövning som bäst sker i klanderprocessen förskjuts till utsökningsprocessen, borde domstolen kunna göra detsamma i mål gällande klander av bodelning. Ett beslut om inhibition i klanderprocessen kan därtill förväntas meddelas främst när domstolen har anledning att anta att bodelningsförrättarens beslut kan komma att ändras.

Övrigt

Tingsrätten tillstyrker förslaget om att en särskild uppföljning av förslaget om att vissa beslut av bodelningsförrättare ska kunna verkställas sker två till tre år efter ikraftträdandet.

Tingsrätten tillstyrker också förslaget om tydligare kompetenskrav för bodelningsförrättare. Bodelningsförrättaren tilldelas genom förslagen i flera avseenden befogenheter som vanligtvis förbehålls myndigheter. Att bodelningsförrättaren har tillräcklig kompetens och erfarenhet blir särskilt viktigt när vissa beslut kommer att utgöra exekutionstitlar.

Detta yttrande har beslutats av tf. chefsrådmannen Sara Markstedt och tingsfiskalen Mia-Maria Skog (föredragande).

Sara Markstedt

Mia-Maria Skog